

Пояснення цьому можна дати з двох позицій — або це свідчення зламу в тоталітарній системі, або влада тільки готувалася до чергової чистки суспільства.

Аналіз вищезгаданого дає змогу стверджувати, що опозиція на селі в будь-яких формах була закономірним явищем і наслідком жорстокого пресингу влади на колгоспників. Тому не дивно, що більшість акцій спрямована якраз проти колгоспів і колгоспного життя. У нашому випадку це невдоволення виплило з створення осередку ОУН. Об'єктивно рух, звичайно, був приречений на поразку, бо не мав такого розмаху і підтримки населення, як це було на західноукраїнських землях, але міг суттєво вплинути на політику держави.

Для усунення реальної опозиції у системі, як мінімум, було два виходи — або зміна способів організації економічного життя села, або тотальний контроль з повною ліквідацією «інакодумства», і, звичайно, було обрано останнє, вже перевірене практикою, і як таке, що дає негайні результати.

Володимир ГАВРИЛОВ.

Джерела та література:

- 1 Павленко С. Опозиція 1944—1990 на Чернігівщині. — Чернігів, 1995. — С. 3.
- 2 Там само. — С. 4.
- 3 Архів Чернігівського управління СБУ (далі АЧСБУ). — Спр. 14611. — С. 140.
- 4 Державний архів Чернігівської області. — Ф-470. — Оп. — 11. — Спр. № 4/1. — С. 306.
- 5 Там само. — С. 307.
- 6 Там само. — С. 219.
- 7 Там само. — С. 217.
- 8 Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917—1953. — К., 94. — С. 367.
- 9 АЧСБУ. — Спр. 14611. — С. 54.
- 10 Там само. — С. 35.
- 11 Там само.
- 12 Там само. — С. 1346.

ХОР ЯЦИНЕВИЧА

Ми живемо у щасливі часи підйому національного духу насамперед через духовні скарби. Починаємо усвідомлювати себе як інтелектуальну, культурну націю, здатну на створення високих зразків у науці, літературі, мистецтві.

У минулому році Спілка композиторів, України випустила збірник документів з історії української музичної культури «Український музичний архів». У ньому, зокрема у публікації Т. Філенко «З архіву композитора і диригента Я. М. Яциневича», йдеться про насичене культурне життя Чернігівського краю.

Учень і сподвижник Миколи Лисенка Яків Яциневич організовував і керував хоровими колективами, записував і обробляв народні пісні. Завдяки йому ми і сьогодні заслуховуємось «Сусідкою», «Коло млина, коло броду».

Яциневич підхопив Лисенкову естафету просвітницьких хорових поїздок по Україні. Збереглась програма концерту однієї з перших мандрівок студентського хору, яка відбулась в 1903 році з благодійною метою, на користь малозабезпечених студентів. В другій половині листопада Київський студентський хор під керуванням Я. М. Яциневича виступив у Ніжині з цікавою програмою. Поряд з творами відомих російських та західноєвропейських композиторів, таких, як Ліст, Мейєрбер, Даргомижський, Рубинштейн, Архангельський, звучали хорові твори українських композиторів — Лисенка, Ніщинського, Ступницького, обробки народних пісень.

В одній з програм концерту від 13 жовтня 1906 року, який відбувся в Чернігові, зазначалось, що студентський хор на чолі з Яциневичем на початку виступу проспівав загальновідому бунтарську за настроєм пісню «Єй, ухнем». Виконання цього твору на той час можна розцінювати, як сміливий вияв громадянської свідомості і нескореності духу. До речі, в тому ж концерті поряд з романсом Р. Шумана «Два гренадери», де, як відомо, домінуючим є мотив протесту проти соціальної несправедливості, звучали українські історичні пісні у виконанні народного співця-бандуриста М. Домонтовича.

Надія ОНИЩЕНКО.